

Maailmankansalaisen polku FREPA/CARAP (kulttuuritaidon ja monikielisyyden viitekehys) ja OPS

Eija Ruohomäki , kehittäjäopettaja
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut

OULU

Seinäjoen KV-päivien työpaja

Mitä on kulttuurien kohtaamisen taito ja miten sitä voi opettaa eri oppiaineissa?

-lähtökohtia OPSeista: miten niissä näkyvät
maailmankansalaisuuden lähtökohdat ja tavoitteet

Malleja Euroopan neuvostosta ja Oulusta

[European Centre for Modern Languages of the Council of Europe](#)

-FREPA-viitekehyksen pohjalle rakennettu
maailmankansalaisen polku: kehittämistyön avausta ja
työskentelyä

POPS, luku 2 Arvot

- Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä.
- Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa.
- Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin.

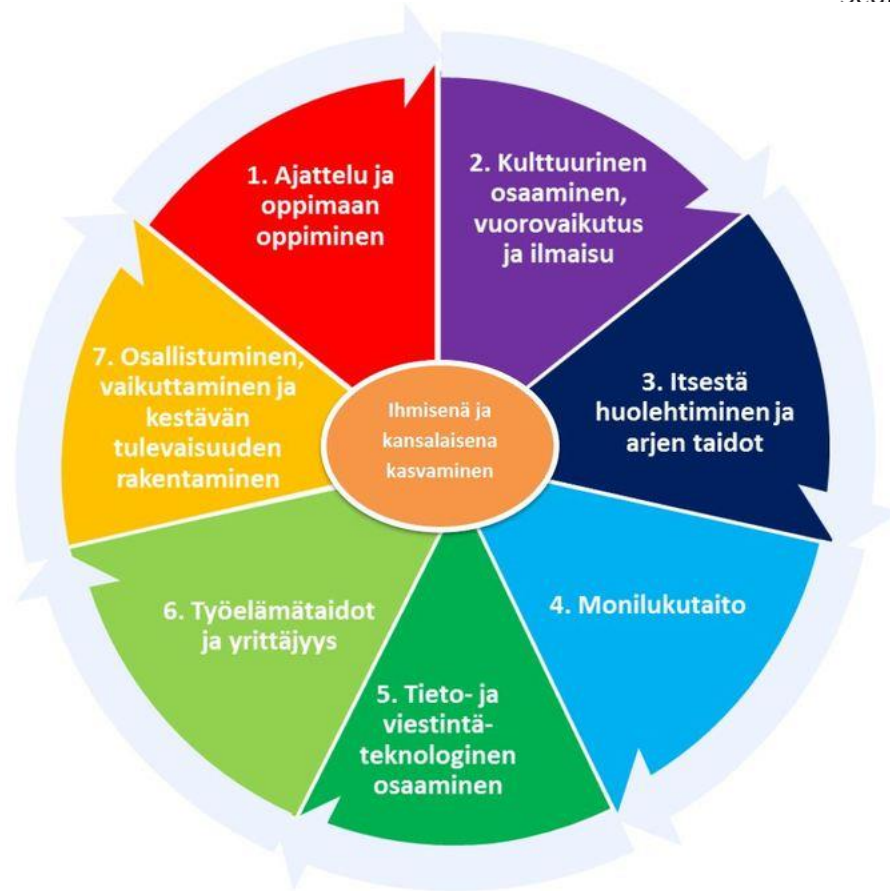
POPS, luku 2 Arvot

- Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle.

Laaja-alainen osaaminen

- Tiedot
- Taidot
- Arvot
- Asenteet
- Toimintakyky
- Tahto

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

OPS 2016

POPS, luku 3 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteet

- Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

POPS, luku 4, toimintakulttuuri

- Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä
- .Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessa yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa.

POPS luku 9, kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

- **Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja.**
- **Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista**

Englannin aine-OPS (esimerkkejä)

Opetuksen tavoite (Englanti 3.-6.lk)	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

Esimerkkejä muista perusasteen oppi- aineista

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2

L2, L3, L7

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

S1, S2, S3

L1, L2, L5, L6

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

S1

Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

LOPS

- **Syventävät teemaopinnot (3 kurssia)** eheyttävät opetusta ja lisäävät oppiaineiden välistä yhteistyötä ja vahvistavat yksittäistä oppiainetta laajempien kokonaisuuksien hallintaa.
- Syventävinä teemaopintokursseina tarjotaan **ajattelun taitoja kehittävä kurssi** sekä **tieto- ja viestintäteknologian tietoja ja taitoja kehittävä ilmiöpohjainen kurssi**. Lisäksi tarjotaan käytännön työssä suoritettava **vapaaehtoistoiminta-, työelämäliikennekasvatus- tai kansainvälisen toiminnan kurssi**, joka tulee voida lukiolain 23 §:n mukaisesti osittain tai kokonaan hyväksi lukea muutoin hankitulla osaamisella.

LOPSin aine-OPSeissa

- "ymmärtää, mitä **ihmisoikeudet** tarkoittavat, ja **arvostaa kulttuurien moninaisuutta**" (GE)
- osaa soveltaa psykologista tietoa **tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kestävän kehityksen** edistämiseen (PS)
- **osaa arvioida monikulttuurisuutta** historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy erittelemään sille annettuja merkityksiä (HY)
- Kurssin toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että **suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa.** (MU)

FREPA/CARAP, a Framework of Reference for Pluralistic Approaches

- “...didactic approaches which involve the use of more than one / several varieties of languages or cultures simultaneously during the teaching process.”
- FREPA:n osaamisalueisiin ja voimavaroihin liittyvät kuvaukset voidaan jakaa **pääasiallisesti kahteen eri luokkaan:**
- *kyky/taito tulla toimeen kielellisesti ja kulttuurisesti itselle hiukan vieraammassa toimintaympäristössä*
- *kyky/taito rakentaa ja kehittää itselleen kielellisesti ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintatapoja*

FREPA, esimerkki kuvaajista
(knowledge)

K 12.1

Knows that there is (still) a great
multiplicity of cultures all over the world

K 12.1.2

Knows that in connection with the
diversity of cultures, there exists a great
plurality of practices, customs or uses

K 12

Knows several phenomena relative to the
diversity of cultures

K 12.1.2

Knows that in connection with the
diversity of cultures, there exists a great
plurality of values or norms

FREPA, eimerkki kuvaajista ([attitudes](#))

A-5.3

Openness to languages or cultures

A-5.3.1

Openness towards languages or cultures which are viewed with less regard (e.g. minority languages or cultures, languages or cultures belonging to migrants, etc.)

A-5.3.2

Openness towards foreign languages and cultures taught at school

A-5.3.3

Openness towards the unfamiliar (linguistic or cultural)

A-5.3.3.1

Being open (and mastering one's own eventual resistances) to what seems incomprehensible and different

FREPA, esimerkki kuvaajista (skills)

S 6.3

Can communicate while taking sociolinguistic or sociocultural differences into account

S 6.3.1

Can use formulae of politeness appropriately

S 6.3.2

Can use forms of address appropriately

S 6.3.3

Can resort to different speech registers according to the situation

S 6.3.4

Can use metaphoric or idiomatic expressions or formulae in accordance with the cultural background of one's interlocutors

Oululaiset eheyttävät OPS-polut

- *tukevat perusopetuksen arvoperustaa (luku 2)*
- *liittyvät laaja-alaiseen osaamiseen (luku 3)*
- *eheyttävät opetusta (luku 4)*
- *vievät toimintakulttuuria ohjaavia periaatteita (luku 4) käytännön tasolle*
- *tarjoavat lähtökohtia ja konkreettisia vinkkejä monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun (luku 4)*
- *monipuolistavat oppimisympäristöjä (luku 4)*
- *auttavat saavuttamaan myös eri oppiaineiden tavoitteita ja konkretisoimaan niiden sisältöjä (luvut 13-15)*

**FREPA-viitekehyksen pohjalle Oulussa
rakennettua systemaattisuutta
maailmankansalaiseksi ”valmentamiseen”.**

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

20 Intercultural Points for children from grade 0 (Pre Primary) to Grade 9

Grade 0-2	Is aware that cultural differences / similarities exist.	Can observe differences / similarities in other cultures.	Can learn/begin to understand cultural references of different cultures.	Shows sensitivity to others from other cultures.	Is curious about other cultures and is motivated to learn about and begin to study them.
Grade 3-4	Is aware that all cultures are continuously evolving/changing.	Is aware that personal identity is a factor of either one or more cultures.	Can compare/begin to compare differences between his/her own culture and cultures of others.	Is able to show respect in regard to other cultures and view them in a positive manner.	Shows willingness to be involved in acts, which connect to other cultures, whether in school or outside of school.
Grade 5-6	Realizes that cultural diversity and social diversity are closely linked and that various cultural groups exist.	Realizes that cultural differences have a role in how we communicate with others.	Can talk about items related to one's own culture and negotiate in regard to differences & similarities with the culture of others.	Positively accepts what is different and in so doing shows continued openness to other cultures.	Shows an attitude of critical questioning in regard to one's own and other cultures.
Grade 7-9	Appreciates the complexity of cultural systems and the minutia of such systems.	Understands that cultural systems evolve under the influence of different factors.	Understands the differences in certain cultural practices and can recognize stereotypes.	Understands the meaning of one's own culture to oneself and the wider community.	Has a proven will to adapt to other cultures and in so doing understand their own identity to become a positive ambassador of one's own culture.

**FREPA-viitekehityksen pohjalle Oulussa
rakennettua systemaattisuutta
maailmankansalaiseksi ”valmentamiseen”.**

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

20 Language Points for children from Grade 0 (Pre-Primary) to Grade 9

Grade 0-2	Is aware that different languages exist.	Can identify sound forms.	Can start to recognize written forms of sound.	Is sensitive to the fact that other languages may be spoken in his/her daily environment.	Is curious and questioning about languages.
Grade 3-4	Knows about the role played by different languages in one's environment.	Knows that languages work in accordance with rules. (Spoken V's Written).	Can recognize words in one's own language that are of a different origin.	Is open to the diversity of languages.	Has a wish and willingness to be involved with activities involving other languages.
Grade 5-6	Knows that individuals belong to more than one linguistic community, which contribute to their own identity.	Knows that there are different strategies for learning languages.	Can use skills in one language to help to understand another.	Is willing to adapt one's communicative repertoire in various situations.	Realizes that one can learn better if one has a positive attitude towards languages.
Grade 7-9	Accepts that there are variations within the same language.	Knows that in mastering knowledge of languages one also acquires historical, cultural, political and geographical knowledge.	Can apply systematic procedures for making comparisons between languages.	Can explain aspects of one's own language when compared with another language.	Has an open-minded regard for one's own language and the languages of others.

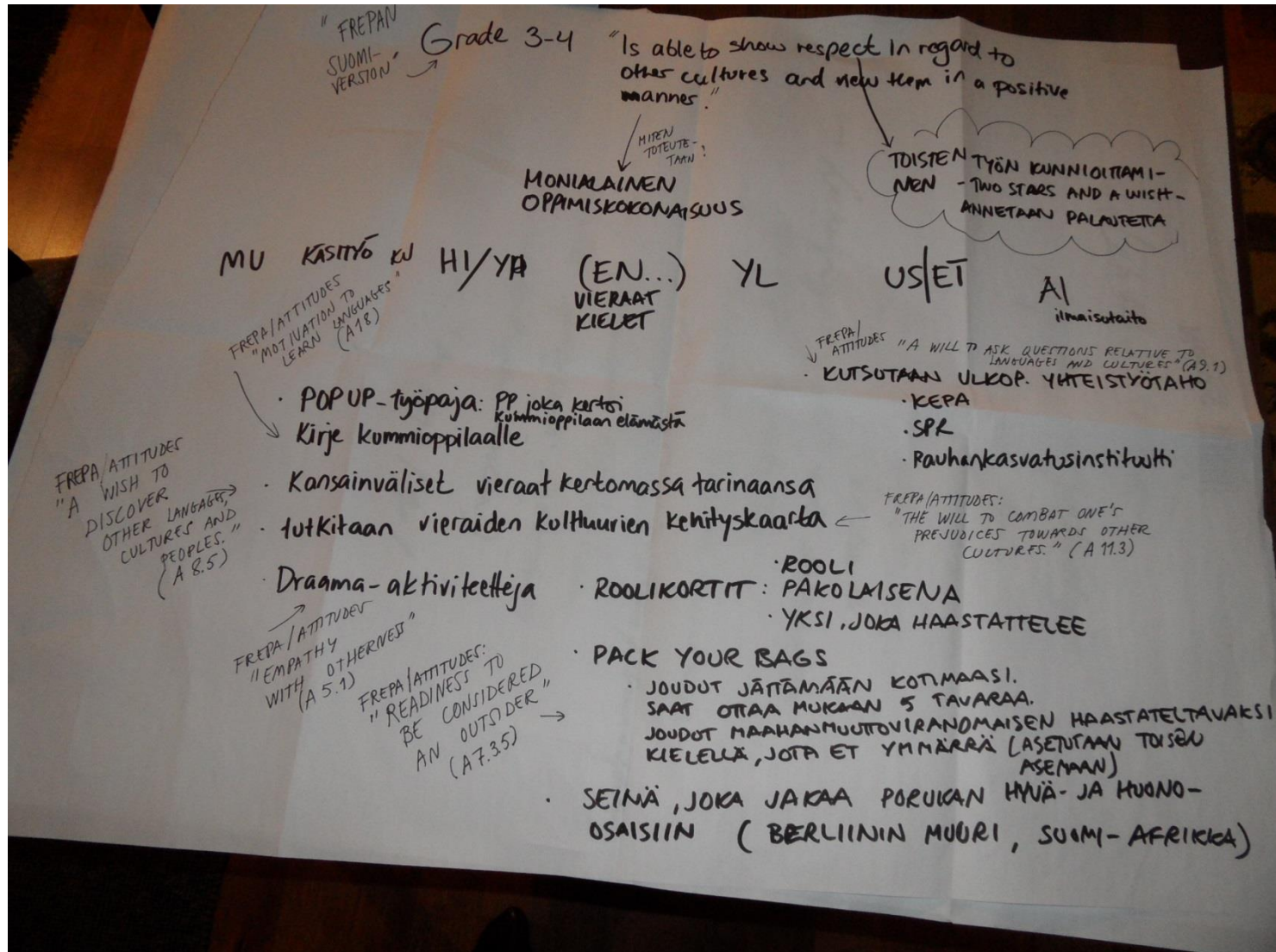

Tehdään ryhmätöitä!

- Perusasteen opettajat ja rehtorit: työskennelkää eri oppiaineiden opettajien ryhmissä hyödyntäen näitä:
[the grids\(and questions\)](http://frepafin.wordpress.com) (*frepafin.wordpress.com*)
FREPA-sivu (kuvaajat/[descriptors](http://carap.ecml.at)) (*carap.ecml.at*)
- Miten voisitte hyödyntää taulukoita/kuvaajia eri oppiaineiden opettamisessa (vrt. OPSin tavoitteet ja sisällöt)? Miten muuten voisitte hyödyntää systemaattisesti taulukoita koulussa?
- Lukion opettajat ja rehtorit: FREPA-sivulla on kuvaajia/[descriptors](http://carap.ecml.at), *carap.ecml.at*. Miten taulukkoa voisi jatkaa lukio-opetukseen sopivaksi? Tai miten suunnittelette opintokokonaisuuden?

RYHMÄN 1 tuotos, alaluokat(työpajan vetäjän FREPA-kommenteilla)

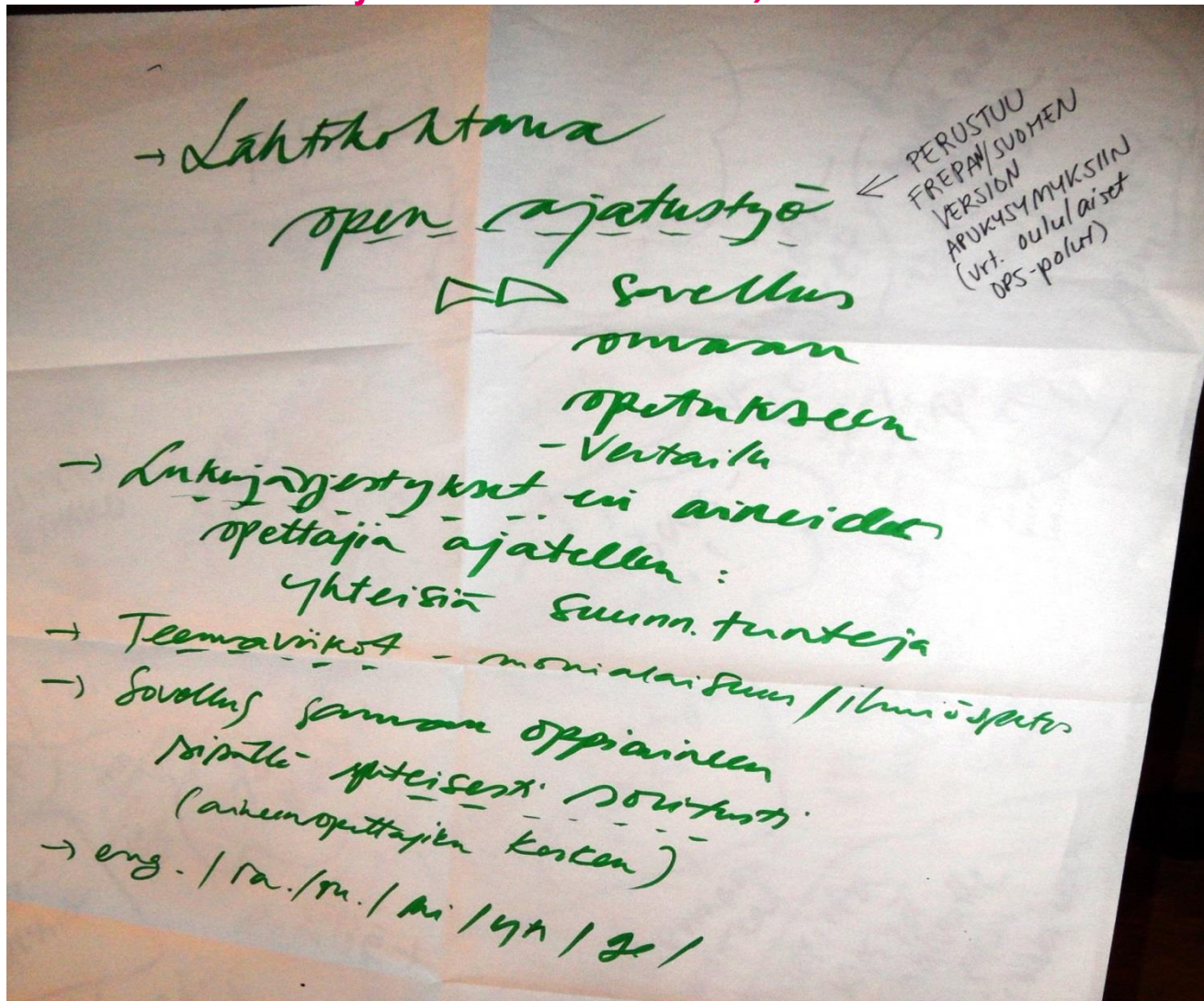
Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

OULU

RYHMÄN 2 tuotos, yläluokat (työpajan
vetäjän FREPA-kommenteilla)

RYHMÄN 3 tuotos, lukio (työpajan vetäjän FREPA-kommenteilla)

KIITOS!

- kehittäjäopettaja Eija Ruohomäki
- 0447039189
- eija.ruohomaki@eduouka.fi

OULU